

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

ԵՐԵՒԱԿԱՅԱԿԱՆ ՄԱՀՇ

Երբեմն ինծի կը թուի թէ ես մեռած եմ արդէն.
Ձեռք մ'անեսն զիս մեկուսի կը շանի եւ կ'ազատէ
Հանոյքներէ, ցաւերէ, ուր նամբորդած էր իմ սիրսս,
Ու արտակարգ քաղցրութիւն մըն է այլ եւրս չապրիլն:

Թեթեւացած միտքս կ'անցնի յամբը մէզի մը մէջէն,
Ուր լալիւնի, ռոբաձայն մաներգներու մէջ զրիտուր
Շրվաթ կեռպով կը լըսեմ հեծկըլտուքները նաղին
Ուր խաւարին մէջ քակուած մարմինս այլուր կը շանի:

Ա՛լ լոկ հոգի մըն եմ ես, ուրու՝ երազ թափառկոս.
Հըպած իրերս բոլոր անիրական են կարծես,
Ոչ մէկ բան ցաւ չ'ազդեր ինձ, ամէն ինչ է անտարբեր,
Ու մըսածուս՝ է տարած թեւաթախում մը անոյց:

Երբեք չէի տեսած ես, ինչ որ հիմակ կը տեսնեմ.
Իմ բընականած այն քաղցր մ'ըման զրիտուր է եւ սեւ.
Ինչո՞ւ այն խեղճ մարդիկներն ունենան այնքան հոգեր.
Եղանկութիւն ըսուածն ի՞նչ, եւ ի՞նչ է փառք նրկատուածն:

Ի՞նչ է սէրն որ զանոնք մերթ կը միացնէր իրարու
Արտաբերա՞ծ եմ երբեմն ես ալ բառերն այս դասարկ.
Անոնց պէս ես ալ ճանչցա՞ծ եմ արդեօք այն շղացումներն,
Որ զանոնք ա՛լ աւելի կ'ընեն ազահ, հեղգ ու վաս:

Արեգակ մը հիւանդկախ՝ շրջագլխով արտակարգ՝
Կը հեղու լոյս մը կը պչուն, որ կ'աղտոտէ խորհուրդներն.
Ու դալկագոյն երկինքէն կ'իջնէ սանդուխ մ'անագին
Ումէ կ'ելլեն վեր՝ անով-գողով՝ ձեւեր պարտաւուն:

Այդ երկրին մէջ ուր գիտեմ թէ չեմ ապրիր ալ իրօք,
Անպարտներն շիլ զիրար կը հըրմըտէին անզալար.
Ամբոխը զայն կը ծափէ՝ որ կը սըսէ աւելի.
Ու դրամասանց շուրջը շուրջ արիւնի ունի գոյն:

Երգիւնները սուսի ու սրափողները բէմոս
Ձեռն դադրի բնաւ աղալէ դըղըրդիւններ զազելի.
Դիմակաւոր շաղկապներ կը հանգուցեն, կը քակեն.
Քաղաքն ունի երեւոյթը հին նաւու մ'անպարտան:

Սառուցիկ հով մը զըխուր կը սարսուացնէ ֆառափներն,
Ուր կը շրջեն, կը պողան համբարուններն անհամբոյր,
Ու հոգեւարժ մ'անսահման, հըռընդիւններ հանելով,
Կը բարձկոծէ փողոցին մէջի տուններն անաբեկ:

Նըւագախումբ մ'ոյր վարիչն է սէզաւուր մի խափեիկ,
Օրն ի բուն կարգը կ'աւրէ դաւանաւորուած զոյգերուն.
Ու ժողովուրդն՝ արտաւանօ՜խ խոնջ, խառնիխուռըն, սիրենդ,
Կ'երթեւեկէ, կ'ոսոսուէ, կը վարմոփի, կը պարէ:

Արդ, այս բոլոր բարձումները, այս ճիշերն այլազան
Կը նըբմարեմ ես այլ եւրս ամպերու մէջէն լոկ.
Իբրեւ թէ այս ընդարձակ սիւզերէն անողոք
Անջատէին, վերջնապէս, գիս աւխարհներ եւ դարեր:

Մեռնիլը ո՛րքան է ֆաղցր, երբ ժըխուր ողջերուն
Թառանգի պէս կը վազէ մեր հոգիին վրայ թըմաւ...
Ու կը դիտեմ այն ասեմ, առանց պատշաճ երազի,
Կայքահանդէսն այն զըխուր ուր պատմեցի ես իմ կեանքն:

RENÉ FAUCHOIS

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ո Ղ Ի

ՀԻՆ ՀԱՅ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վաղուց նկատուած է որ, հայերէն ձեռագիրներու մէջ գտնուող ժողովուրդի զբը-
քերը իրարու չեն նմանիր, և տարբեր թարգմանութիւններ կը թուին:

Հ. Յ. Զօհրապեան⁽¹⁾ Աստուածաշունչի քննական հրատարակութեան տաթիւ իր
ձեռքին տակ ունեցած զանազան զրչագիրներու մասին իր Նախարանութեան մէջ կա-
րեւոր տեղեկութիւններ տալու ատեն, ասոնցմէ երրորդին մասին կը զրէ նաեւ հետեւ-
եալը. «Այս մատեան ևեթ յամենայն զրչագիրս մեր առաւելապէս համաձայնէր ընդ
զաղափարին սկանայ, յանաւանդ յերիս գիրսն սողոմսնի՝ յԱռական, ի ժողովուրդն, և
յերզան, որպէս զի ի սոսա բազդատեալ ընդ այլոց՝ թուին իմն այլ և այլ թարգմա-
նութիւնք» (էջ 13):

Իրմէ յետոյ, նոյն դարուն վերջերը, Նորայր Ն. Բիւզանդացի⁽²⁾ ևս գիտած է
սոյն զբքերուն մէկէ աւելի թարգմանութեանց գոյութիւնը և գրած է. «Գիտելի է որ
Առական, ժողովուրդի և երգոց երգոյն ունինք կրկին թարգմանութիւնս, հանգսյն իմաս-

(1) Աստուածաբան Մատեան, Հատոր Առաջին, 1805, Վենետիկ:

(2) Կոթիւն վարդապետ և Նորին Թարգմանութիւնք, Գիրք Մակարայեցոց, Եւթաղ Ազեր-
սանդրացի, Ազաթանգեղոս, և Փատտոս Բիւզանդ, Տփղիս, 1900, էջ Իե + 520: